

تعلیم و تربیت کودکان باید ایمانی باشد

یک عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت معلم با اشاره به لزوم ریشه یابی آسیب های فرهنگی گفت: باید راه های تأمین خواسته ها از طریق راه های ناصحیح را ببندیم، یعنی افراد نباید از طریق کلک و تملق و تظاهر و خیانت به خواسته هایشان برسند.

یک عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت معلم با اشاره به لزوم ریشه یابی آسیب های فرهنگی گفت: باید راه های تأمین خواسته ها از طریق راه های ناصحیح را ببندیم، یعنی افراد نباید از طریق کلک و تملق و تظاهر و خیانت به خواسته هایشان برسند. حجت الاسلام محمدرضا مصطفی پور در مورد اینکه اگر بخواهیم آسیب های فرهنگی جامعه را با توسل به قرآن مجید درمان کنیم چه نکات و محورهایی قابل طرح است؟ به خبرنگار مهر گفت: در این ارتباط اول باید فرهنگ را تعریف کنیم و بعد بگوییم فرهنگ سالم چیست و بعد در مقایسه با فرهنگ سالم ببینیم فرهنگ بیمار یا آسیب زا یا آسیب دیده کدام است. وی افزود: برای فرهنگ تعاریف زیادی حتی تا 200 تعریف ذکر کرده اند، اما در یک تعریف عام می توانیم بگوییم فرهنگ مجموعه باورها، هنجارها، ارزشها، اخلاقیات، آداب و رسوم و عادت های مردم آن جامعه است. مردم آن فرهنگ هم بر اساس این مقوله ها رفتار خودشان را تنظیم می کنند و به پیش می برند. ما می گوییم هنجارها، اعتقادات و ارزشها و باورها و ملاک خوبی و پسندیده بودن یک عمل چیست. باتوجه به اینکه دیندار هستیم تمام این مسائل را به تعالیم و آموزه های دینی ارتباط می دهیم. یعنی معیار اعتقادات، دین است. اگر در یک جامعه اعتقاداتش بر مبنای عقلانیت نبود فعالیت هایش هم در چارچوب عقلانیت نبود، به جای عقلانیت خرافه گرایی می نشیند و وجود خرافه در یک جامعه نشان از وجود آسیب فرهنگی دارد.

عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت معلم تهران ادامه داد: عده ای از آدمها در این صورت سراغ خرافه می روند. مثلاً به فال بین ها و طالع بینی ها مراجعه می کنند و به جای اینکه با توکل بر خدا و توسل به ائمه و استمداد از ایشان مشکلاتشان را حل کنند رفع مشکلاتشان را از فالگیرها می خواهند.

این محقق و پژوهشگر علوم دینی در مورد اینکه آسیب های فرهنگی مثل بدحجابی و اعتیاد و تخلف از قوانین چگونه با توسل به قرآن از بین می روند هم اظهار داشت: اگر آسیب های فرهنگی را بخواهیم از طریق قرآن حل کنیم باید ببینیم قرآن معیار پذیرش باورها، اعتقادات و ایمان را چه چیزی می داند. قرآن در مواجهه با این آسیب ها انسان را به تعقل و تفکر و اندیشیدن و استدلال کردن دعوت می کند. لذا بت پرستی که یک خرافه است استدلال منطقی ندارد. یعنی باید باوری صحیح باشد که پشتوانه آن باور استدلال و برهان و عقل قرار دارد. لذا قرآن ما را به تعقل ارجاع داده باید که باورها و اعتقادات ما، توحید، معاد و نبوت ما استدلال عقلی و منطقی داشته باشند. اما در حوزه هنجارها و ارزشها باید برویم آن چیزهایی که به عنوان بایدها و نبایدها مطرح می شوند، برای مثال به ما می گوید به سمت دروغ و خلف دعه و خیانت و حتی نادیده گرفتن مقررات و قانون هایی که در چارچوب عقل و عقلانیت در جامعه تنظیم و ترسیم و تبیین شده برویم.

مصطفی پور تصریح کرد: همین که فهمیدیم این موارد در جامعه وجود دارد این آسیب است. آسیب های اجتماعی، ارزشی و هنجاری هم همینطور هستند. مسائلی است که باید درباره آنها آسیب شناسی کنیم که چرا جامعه به این سمت و سو رو می آورد. بعد از طریق یافتن این ریشه ها برویم به آن، اصل ناهنجاری ها که در جامعه به وجود آمده با آنها مبارزه کنیم که برخورد با این موارد هم برخورد فرهنگی می خواهد. زیرا آسیب زدایی با بخشنامه و دستور العمل و این چیزها پیش نمی رود. بلکه باید خیلی به تدریج با زمینه سازی از طریق تعلیم و تربیت از دوران کودکی وارد شویم و جلو بیایم. به تعبیر پیامبر(ص) به کودکانان هم دروغ نگوئید و روایت داریم که به شوخی هم دروغ نگوئید، زیرا اگر به شوخی دروغ بگوئید یا به کودکانان دروغ بیاموزید یعنی برای حاکمیت دروغ زمینه سازی کرده اید. بنابراین در این رابطه باید به سراغ تربیت برویم.

حجت الاسلام محمدرضا مصطفی پور تصریح کرد: یکی از بزرگان می گفت برای اینکه جلوی ناهنجاری ها را بگیریم اولین قدم تعلیم و تربیت ایمانی به کودکانمان بدهیم و آن را درست اجرا کنیم. بعد ریشه های آسیب ها را پیدا کنیم ببینیم چرا جامعه به سمت خلاف و قانون گریزی می رود یا حيله و کلک و تملق و تظاهر در جامعه رواج دارد. آیا ریشه های سیاسی یا اقتصادی دارند. باید این ریشه ها را شناسایی کرد و ریشه ها را زد. سوم این که راه های تأمین خواسته ها از طریق راه های ناصحیح را ببندیم. یعنی افراد جامعه نباید از طریق کلک و تملق و تظاهر و خیانت به خواسته هایشان برسند. بعد از این مراحل است که اگر کسی باز خلاف کرد باید با او برخورد شود.

وی افزود: برخورد با متخلفین هم باز برخورد فرهنگی باید باشد، یعنی اگر زمینه های ناهنجاری ها را در جامعه از بین بردیم آن وقت کسی به سمت خلاف و آسیب اجتماعی، اخلاقی، فرهنگی و حقوقی و ارزشی خیلی کمتر می رود و یا نمی رود. اینجاست که اگر کسی به سمت آسیب ها رفت باید برخورد قانونی با او کرد. که آن برخورد البته از امر به معروف و نهی از منکر شروع می شود تا تذکر لسانی و عملی آن هم با زبان ملایم تا در نهایت به مسائلی که پیچیده تر است برسیم، مسائلی از قبیل تنبیه و مجازات.

عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت معلم تهران ادامه داد: برای مثال بدحجابی یکی از آسیب های فرهنگی است که باعث دامن

زدن به فحشا و فساد و بی بندوباری می شود. فحشا برای جامعه اسلامی بزرگترین آسیب فرهنگی است. اولین راه مقابله با آن این است که این عوامل را شناسایی کنیم حتی در ارتباط با اخلاق و احکام هم، عقلانیت را در نظر بگیریم. در ارتباط با اخلاقیات و عقلانیت باید بعد انسانی را بسیار برجسته کنیم.

این محقق و پژوهشگر علوم دینی یادآور شد: انسان حقوقی دارد اولین حق مال خودش است. یعنی من باید بدانم برای کمال و رشد و ترقی آفریده شدم آنچه که باعث می شود من از آن کمال انسانی ام باز بمانم و دارم به خودم آسیب می زنم باید جلوگیری گرفته شود. حق من کامل شدن است، فحشا و منکرات و زشتی و این موارد اولین ضربه را به خود انسان می زنند، لذا می گوئیم احکام دینی احکامی انسانی هستند و به تعبیری احکام هم بر اساس مصالح و منافع واقعی انسانها تشریح و تنظیم و تدوین شده اند. یعنی هیچ وقت احکامی برخلاف مصالح و منافع انسانی نیست. بنابراین باید بدانیم انسان کیست و مصالح واقعی او چیست. بعد بگوئیم چه چیزهایی با مصالح واقعی او سازگار است و چه کسی می تواند این مصالح را تشخیص دهد که این مسئله به همان تعلیم و تعلم و تربیت بر می گردد تا برسیم به مسائل بالاتر.

مصطفی پور تصریح کرد: اخلاق ما هم باید حکیمانه باشد، یعنی آن هم باید انسانی باشد. اگر بتوانیم این مسیری که عرض کردم را برویم و به آن عمل کنیم جلوی آسیب های فرهنگی در بعد اخلاق و عقاید و قانون هم گرفته خواهد شد.

مصطفی پور در مورد اینکه چه نهادهایی در گسترش این راهکاری که گفتید باید فعالیت کنند گفت: نهادهای آموزشی در درجه اول. درست است که شخصیت بچه، اول در خانه شکل می گیرد ولی بعداً وارد مدرسه و دانشگاه می شود بعضی بچه ها در خانواده خوب تربیت می شوند، ولی وقتی وارد جامعه می شوند اوضاع و احوال عوض می شود. باید از نهادهای آموزشی یعنی نهاد خانواده و آموزش و پرورش شروع کرد و بعد رسانه ها یعنی صدا و سیما و روزنامه ها و کتاب ها درست عمل کنند. یعنی این نهادها مهمترین نقش را در کاهش آسیب های فرهنگی دارند.

وی در پایان یادآور شد: در کنار این نهادهای آموزشی باید نهادهای دیگری که برای این منظور شکل گرفته اند مثل سازمان تبلیغات اسلامی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و نهادهای فرهنگی رسمی دیگر به تحقق فرهنگ قرآنی کمک کنند. نهادهای غیر رسمی مثل NGOها هم که خودجوش و مردمی هستند و درچارچوب قوانین و مقررات در زمینه فرهنگ سازی کار می کنند، باید همه با هم دست در دست هم به سمت فرهنگ صحیح سالم قرآنی پیش برویم.